

Besluit van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 29 maart 2019, Min-BuZa.2019.3184-25, tot vaststelling van beleidsregels en een subsidieplafond voor subsidiëring op grond van de Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006 (Subsidieprogramma SDG Results: Access to renewable energy)

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;

Gelet op de artikelen 6 en 7 van het Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken;

Gelet op artikel 5.1 van de Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006;

Besluit:

Artikel 1

Voor subsidieverlening op grond van artikel 5.1 van de Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006 met het oog op resultaatgerichte financiering van activiteiten op het gebied van de verbetering van toegang tot hernieuwbare energie in ontwikkelingslanden gelden voor de periode vanaf inwerkingtreding van dit besluit tot en met 31 december 2024 de als bijlage bij dit besluit gevoegde beleidsregels.

Artikel 2

1. Aanvragen voor subsidie in de eerste openstelling van het Subsidieprogramma SDG Results: Access to renewable energy worden ingediend vanaf 1 juli 2019 tot en met 27 september 2019, 12.00 uur Nederlandse tijd.
2. Voor aanvragen voor subsidie in de tweede openstelling van het Subsidieprogramma SDG Results: Access to renewable energy geldt een nader bekend te maken openstellingsperiode.
3. Aanvragen voor een subsidie in het kader van het Subsidieprogramma SDG Results: Access to renewable energy worden ingediend aan de hand van het daartoe door de minister vastgestelde aanvraagformulier en voorzien van de op het aanvraagformulier vermelde bescheiden.¹

Artikel 3

1. Voor subsidieverlening in het kader van het Subsidieprogramma SDG Results: Access to renewable energy gelden voor aanvragen bedoeld in artikel 2, eerste lid, en voor aanvragen bedoeld in artikel 2, tweede lid, voor de periode vanaf de inwerkingtreding van dit besluit tot en met 31 december 2024 subsidieplafonds van € 11.250.000.
2. De middelen die beschikbaar zijn op grond van elk van de in het eerste lid genoemde subsidieplafonds zijn als volgt verdeeld over de volgende thema's:
 - a. Toegang tot schoon koken met hernieuwbare energie: € 5.625.000.
 - b. Toegang tot decentrale hernieuwbare elektriciteit: € 5.625.000.
3. Indien na toepassing van het tweede lid een deel van één van de subsidieplafonds, genoemd in het tweede lid, onder a en b, resteert, wordt dit toegevoegd aan het subsidieplafond voor het andere thema.

Artikel 4

De verdeling van de subsidieplafonds bedoeld in artikel 3, tweede lid, vindt plaats op grond van een beoordeling overeenkomstig de maatstaven die in de bijlage bij dit besluit zijn neergelegd, met dien verstande dat uit alle aanvragen die voldoen aan de maatstaven, de aanvragen die het beste voldoen

¹ Het aanvraagformulier is geplaatst op <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/sdg-7-results>.

aan die maatstaven het eerst voor subsidieverlening in aanmerking komen, binnen het raam van een evenwichtige spreiding als bedoeld in artikel 8, derde lid, sub d, van het Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken. Indien één van deze plafonds dreigt te worden overschreden door twee of meer aanvragen die in dezelfde mate voldoen aan de maatstaven, bepaalt de minister door middel van loting de definitieve plaats in de rangschikking.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt met ingang van 1 januari 2025, met dien verstande dat het van toepassing blijft op subsidies die voor die tijd zijn verleend.

Dit besluit zal met de bijlage en de bij de bijlage behorende annexen in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
namens deze,
Directeur-Generaal Internationale Samenwerking,
R.M. Buijs*

BIJLAGE

1. Achtergrond

Met het Subsidieprogramma *SDG Results: Access to renewable energy* (hierna te noemen het subsidieprogramma) wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de uitvoering van de SDG-agenda.² Het gaat om resultaatgerichte financiering van activiteiten die bijdragen aan SDG 7, toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen. Tegelijkertijd draagt het subsidieprogramma ook bij aan andere SDG's zoals 13 (Klimaatverandering bestrijden), 1 (Einde aan armoede), 3 (Goede gezondheid en welzijn), 5 (Gendergelijkheid), 8 (Waardig werk en economische groei) en 10 (Ongelijkheid verminderen).

Toegang tot hernieuwbare energie

Om de klimaatdoelen van Parijs te halen moet de wereld versneld over van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar universele toegang tot moderne energie in 2030 en naar een verdubbeling van de snelheid van energiebesparing.

Eén miljard mensen hebben nog geen toegang tot elektriciteit. Drie miljard mensen koken nog met sterk vervuilende combinaties van inefficiënte technologieën en brandstoffen zoals mest, brandhout en houtskool. Het Nederlandse kabinet heeft zich daarom tot doel gesteld om 50 miljoen mensen te bereiken met toegang tot hernieuwbare energie in 2030.

Toegang tot moderne energiediensten biedt huishoudens, met name arme huishoudens, alternatieven voor onbetrouwbare, ongezonde, tijdrovende en relatief dure traditionele energievoorziening voor koken, verwarming, verlichting en communicatie. Arme huishoudens geven tot 20% van hun inkomen uit aan energiediensten van lage kwaliteit. Een gebrek aan elektriciteit beperkt de economische ontwikkeling in arme regio's. Het inademen van rook uit traditionele kookvuren en toestellen resulteert in ongeveer 4 miljoen sterfgevallen per jaar. De last van het verzamelen van brandhout en koken in door rook aangetaste omgevingen valt voornamelijk op vrouwen en meisjes, veelal geestdodend werk met een risico op gender-gerelateerd geweld en waarbij hun gezondheid in gevaar wordt gebracht. Daarnaast draagt traditioneel koken bij aan ontbossing, bodemdegradatie, lokale milieuvervuiling en klimaatverandering. Aangezien de meerderheid van de energie-armen in landelijke en peri-urbane gebieden woont, en hun koopkracht laag is, zijn oplossingen zoals een uitbreiding van het nationale netwerk financieel niet haalbaar noch een politieke prioriteit in de meeste landen. Als het huidige beleid en de bevolkingsontwikkeling zich voortzetten, zullen in 2030 nog steeds minstens 674 miljoen mensen geen toegang hebben tot elektriciteit en zullen bijna 2,3 miljard mensen nog steeds afhankelijk zijn van traditionele kookmethodes.³

Het Nederlandse kabinet wil daarom de toegang tot decentrale hernieuwbare energie vergroten waarbij de private sector de belangrijkste motor voor het bereiken van huishoudens is. Verschillende technische oplossingen zijn al beschikbaar (en nieuwe worden ontwikkeld). Nieuwe bedrijfsmodellen zijn ontwikkeld, die passen bij de betaalkracht van armere consumenten. Maar binnen de huidige markten worden nog steeds vooral de relatief rijkere mensen in relatief dichtbevolkte locaties bereikt.

Innovatieve aanpak: resultaatgerichte financiering

Met het subsidieprogramma presenteert het Ministerie van Buitenlandse Zaken een innovatieve aanpak om private actoren te stimuleren hun activiteiten uit te breiden naar armere klantsegmenten en andere arme gebieden in de markten waarin ze nu al actief zijn.

De stimulering vindt plaats via een resultaatgerichte financiering in de vorm van subsidie waarmee de bijbehorende opstartrisiko's worden gedempt en de bijbehorende meerkosten worden verlaagd.

Voorschotverlening vindt pas plaats na onafhankelijke verificatie van de in de aanvraag opgenomen (deel)resultaten, te weten het aantal gerealiseerde aansluitingen op hernieuwbare energiediensten.

Aanvragers voor subsidie kunnen dit subsidieprogramma bijvoorbeeld gebruiken om de distributiekanaalen uit te breiden naar nieuwe en meer uitdagende gebieden, en bedrijfsmodellen verder uit te breiden naar nieuwe, armere consumentensegmenten.

² SDG staat voor Sustainable Development Goals

³ 2018 SDG7 Tracking: The Energy Progress Report, Custodian agencies

2. Uitvoerder

De Minister heeft de uitvoering van dit subsidieprogramma opgedragen aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), agentschap van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. RVO zal dit subsidieprogramma uitvoeren namens de Minister op grond van een aan RVO verleend mandaat.

3. Begrippen

In dit subsidieprogramma wordt verstaan onder:

- *Arme huishoudens*: huishoudens met minder dan USD 3,20 inkomsten per persoon per dag volgens de Wereldbank armoede-index.⁴
- *Baseline*: tier of aansluitniveau van beoogde doelgroep voorafgaand aan aanvang van de activiteit.
- *Decentrale hernieuwbare elektriciteit*: decentraal en met hernieuwbare bronnen opgewekte elektriciteit.
- *Doelmarkt*: de betreffende markt in een land op de landenlijst behorende bij dit subsidieprogramma (zie annex 1).
- *Markt*: vraag naar en aanbod van technologie in een geografisch samenhangend gebied ten behoeve van een specifiek consumentensegment.
- *Minister*: de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.
- *Niet-gouvernementele organisatie (NGO)*: een niet op winst gerichte en niet door een overheidsinstantie opgerichte of aan een overheidsinstantie statutair of feitelijk verbonden organisatie die beschikt over rechtspersoonlijkheid naar burgerlijk recht in het land waar de NGO statutair gevestigd is; deze partij is ook als zodanig geregistreerd.
- *OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen*: algemene beginselen voor internationaal ondernemen die het uitgangspunt zijn voor het IMVO-beleid van de Nederlandse regering; de rode draad in deze richtlijnen zijn het in acht nemen van de 'regels' van het land waar een onderneming actief is en verantwoord ketenbeheer. De OESO-richtlijnen bieden handvatten voor ondernemingen hoe om te gaan met zaken zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. In de OESO-richtlijnen worden deze en andere begrippen nader gedefinieerd en uitgewerkt.⁵
- *Onderneming*: een rechtspersoon die een economische activiteit uitoefent, niet zijnde een stichting of vereniging of een NGO.
- *Regio*: groep landen met soortgelijke cultuur en economie, bijvoorbeeld de Oost Afrikaanse gemeenschap of UEMOA.⁶
- *Schoon koken met hernieuwbare energie*: meer energie-efficiënte en daarmee minder vervuulende voedselbereiding waarbij de energiebron zoveel mogelijk hernieuwbaar en in elk geval niet fossiel is.

4. Subsidieprogramma

4.1 Doel

Het subsidieprogramma heeft tot doel om in totaal 2 miljoen arme mensen te voorzien van aansluiting op moderne energiediensten via samenwerking met de private sector. Het gaat hierbij om het behalen van resultaten op het gebied van toegang tot schoon koken met hernieuwbare energie en tot decentrale hernieuwbare elektriciteit in huishoudens. Het subsidieprogramma wil dit doen door beperkingen van de commerciële markt te verminderen door een financiële stimulans te geven aan de private sector om tijdelijke risico's voor marktontwikkeling op het gebied van hernieuwbare energie in ontwikkelingslanden te mitigeren en de bijbehorende innovatiekosten, zijnde meerkosten, te verlagen.

Het subsidieprogramma beoogt daarnaast bij te dragen aan de volgende neven doelstellingen:

- koolstofarme, klimaatweerbare ontwikkeling;
- verminderde ongelijkheid;
- private sector ontwikkeling en goede banen;
- mobilisatie van private klimaatinvesteringen.

Tevens beoogt dit subsidieprogramma een significant gendereffect te hebben. Het subsidieprogramma wil bijdragen aan werkgelegenheid voor vrouwen. Toegang tot elektriciteit kan bijdragen aan inkomen-genererende activiteiten van vrouwen. Door de verbetering van de toegang tot schone kookoplossingen wordt de tijd die nodig is voor het verzamelen van brandhout en het schoonmaken van kookgerei verminderd. Deze activiteiten worden typisch gezien als de verantwoordelijkheid van vrouwen en meisjes. Bovendien zullen de negatieve gevolgen voor de gezondheid bij het koken op

⁴ <https://www.worldbank.org>

⁵ <https://www.oesorichtlijnen.nl>

⁶ Union Economique et Monétaire Ouest Africaine (West-Afrikaanse Economische en Monetaire Unie)

vaste biomassa, die met name meisjes en vrouwen treffen, aanzienlijk worden verminderd als gevolg van de introductie van schone of schonere kooktoestellen.

4.2 Doelgroep

De uiteindelijke begunstigen van dit subsidieprogramma zijn arme huishoudens in de landen vermeld op de landenlijst (zie annex 1), die momenteel geen of vrijwel geen gebruik maken van moderne energiediensten (dat wil zeggen die aansluiting hebben op tier 0 of hooguit tier 1), zoals schone kooktechnologieën en elektriciteit, en die zonder subsidie niet bereikt worden.

4.3 Wie kunnen in aanmerking komen voor een subsidie

Subsidies in het kader van dit subsidieprogramma zijn uitsluitend bedoeld voor NGO's en ondernemingen die:

- bereid en in staat zijn om de risico's verbonden aan de activiteiten op zich te nemen;
- innovatieve diensten ontwikkelen;
- de implementatie van de activiteiten kunnen beheren;
- waar nodig kleinere lokale ondernemingen samen kunnen brengen zodat ook zij kunnen profiteren van het subsidieprogramma.

Alleen NGO's of ondernemingen kunnen in aanmerking komen voor een subsidie in het kader van dit subsidieprogramma. Zij dienen hun aanvraag voor subsidie zelfstandig in te dienen, niet als penvoerder namens een samenwerkingsverband.

Aanvragers moeten daarnaast ten tijde van de indiening van de subsidieaanvraag voldoen aan het volgende:

- voor ondernemingen geldt dat zij minimaal 3 jaar actief moeten zijn op het gebied van het leveren van energiediensten op de markt van decentrale hernieuwbare energie in ontwikkelingslanden;
- voor NGO's geldt dat zij minimaal 3 jaar soortgelijke of gerelateerde activiteiten hebben uitgevoerd met betrekking tot decentrale hernieuwbare energie in ontwikkelingslanden;
- een trackrecord hebben van minimaal 3 jaar in de regio van het land op de landenlijst waarop de aanvraag zich richt;
- de benodigde licenties en vergunningen hebben om op de doelmarkt te opereren;
- een solide digitale administratie ten behoeve van het aantal gerealiseerde aansluitingen hebben;
- een digitale boekhouding hebben, waaruit de (meer)kosten voor de activiteiten direct herleidbaar zijn en controleerbaar zijn voor een onafhankelijke accountant;
- financieel stabiel zijn en aantoonbaar zorg kunnen dragen voor de voorfinanciering van de activiteiten.

Per openstelling kan één aanvrager hoogstens twee maal in aanmerking komen voor een subsidie in het kader van dit subsidieprogramma.

Integriteitsbeleid

Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie moet de aanvrager aantonen dat hij een integriteitsbeleid heeft vastgesteld en dat hij procedures heeft ingevoerd om aan dat beleid toepassing te kunnen geven. Dit integriteitsbeleid en deze procedures zijn er om ernstige vormen van grensoverschrijdend gedrag, daaronder begrepen seksuele misdragingen, jegens medewerkers en derden bij de uitvoering van de activiteiten waarop de aanvraag betrekking heeft en de door hen ingeschakelde partijen, zo veel mogelijk te voorkomen, in voorkomend geval te onderzoeken, met passende maatregelen zo spoedig mogelijk te doen beëindigen en de gevolgen daarvan te mitigeren. De procedures zijn zodanig ingericht dat een tijdige melding van incidenten aan de minister is gewaarborgd.

Maximale bezoldiging

Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie moet de aanvrager aantonen dat de organisatie een verantwoord niveau van bezoldiging van management en bestuur hanteert.

- A. De maximale bezoldiging van de individuele leden van management en bestuur van de in Nederland gevestigde aanvrager bedraagt, uiterlijk met ingang van het tijdvak waarvoor subsidie wordt gevraagd, per kalenderjaar ten hoogste € 181.000 (bruto) bij een dienstverband van een 36-urige werkweek. Genoemd bedrag bestaat uit:
1. de beloning (de som van de periodiek betaalde beloningen en winstdelingen en bonusbetalingen);
 2. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen; en

3. beloningen betaalbaar op termijn, zoals vakantiegeld, 13e maand, werkgeversdeel pensioenbijdrage enzovoorts.
- B. Deze bezoldigingsnorm is ook van toepassing voor aanvragers die zijn gevestigd in een EU-lidstaat die is aangesloten bij de euro. Voor aanvragers gevestigd in EU-lidstaten die niet zijn aangesloten bij de euro en voor aanvragers uit landen buiten de EU, geldt dat omrekening van de lokale valuta naar de euro geschiedt op grond van de 'corporate rates' (annex 3) die door Ministerie van Buitenlandse Zaken worden gehanteerd met ingang van 1 januari 2019.
- C. Gelet op de koopkrachtgegevens gepubliceerd door EUROSTAT (comparative price levels 2017) geldt voor de volgende landen een aangepaste bezoldigingsnorm, op grond van het algemene inkomensniveau in de betreffende landen:
 - Noorwegen NOK 2.343.565;
 - Zwitserland CHF 295.399;
 - Japan YEN 23.203.761;
 - VS/Canada USD 217.310.
- D. De maximale bezoldiging van de individuele leden van management en bestuur van de aanvrager gevestigd in overige landen staat met ingang van het tijdvak waarvoor subsidie wordt gevraagd in redelijke verhouding tot het niveau van de functie, de geografische ligging en de omvang en complexiteit van de organisatie.

4.4 Adviestraject

Voordat een aanvrager subsidie kan aanvragen moet er eerst een concept note worden ingediend. Meer informatie hierover staat op de website van RVO.⁷

Na indiening van de concept note ontvangt de aanvrager binnen 6 weken een niet bindend advies van RVO. Het is daarna aan de potentiële aanvrager om wel of niet een subsidieaanvraag in te dienen.

4.5 Subsidiabele activiteiten

Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie in het kader van dit subsidieprogramma dienen de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd te zijn gericht op de energietoegang voor arme huishoudens en op één van de volgende thema's:

- a. Toegang tot schoon koken met hernieuwbare energie op minimaal 'tier 2', met uitzondering van kooktoestellen met houtskool waarvoor 'tier 1' zal worden aangehouden
- b. Toegang tot decentrale hernieuwbare elektriciteit op minimaal 'tier 1'.

De bovengenoemde 'tiers', oftewel aansluitniveaus, zijn gedefinieerd conform het Multi-Tier Framework for Measuring Energy Access van ESMAP, het Energy Sector Management Assistance Program van de Wereldbank (zie annex 2 bij dit subsidieprogramma).⁸ Of de in de aanvraag voorgestelde aansluiting toegang biedt tot de bovengenoemde 'tiers', wordt beoordeeld aan de hand van dit raamwerk.

De subsidie dient additioneel te zijn aan de gangbare bedrijfsactiviteiten én aan de doelmarkt en mag derhalve niet leiden tot marktverstoring.

De activiteiten moet resultaten opleveren in minimaal één van de landen op de landenlijst, zie annex 1.

Voor subsidie komen niet in aanmerking:

- activiteiten waarvoor reeds rechtstreeks of middellijk een subsidie of bijdrage ten laste van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken of de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking wordt ontvangen;
- activiteiten van organisaties die reeds ten laste van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken of de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een instellingssubsidie ontvangen waarvan de werkingsduur zich uitstrekt tot in het subsidietijdvak van dit subsidieprogramma.

4.6 Duur activiteiten

Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie in het kader van dit subsidieprogramma moeten de activiteiten in maximaal 4 jaar worden uitgevoerd.

⁷ <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/sdg-7-results>

⁸ http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/Topics/Energy%20and%20Extract/Beyond_Connections_Energy_Access_Redefined_Exec_ESMAP_2015.pdf

4.7 Omvang van de subsidie

De subsidie bedraagt per aanvraag maximaal € 2.500.000. De omvang van de aangevraagde subsidie is niet lager dan € 250.000. De subsidie is gemaximeerd op de totale begrote meerkosten omgeslagen over het geprognoseerd aantal aansluitingen als gevolg van de activiteit.

5. Subsi­diabele kosten

5.1 Uitgangspunt

De subsidiabele kosten betreffen de redelijkerwijs noodzakelijke meerkosten van de activiteiten en worden omgeslagen naar en afgerekend op basis van het aantal gerealiseerde aansluitingen (zie 4.5).

De aanvrager dient in zijn aanvraag te onderbouwen wat de meerkosten in de beoogde doelmarkt zijn ten opzichte van de soortgelijke aansluitkosten in zijn huidige markten.

5.2 Subsi­diabele kosten

In ieder geval subsidiabel zijn de volgende soort kosten:

- afschrijvingskosten (op investeringen): bijvoorbeeld bouwen van extra opslagruimte/winkels of aanschaffen van extra vervoermiddelen ten behoeve van de activiteiten;
- overige kosten, zoals:
 - loonkosten;
 - vrachtkosten (van leverancier naar verkoper);
 - transportkosten;
 - opslagkosten;
 - kosten kwaliteitscontrole;
 - reis- en verblijfskosten.

5.3 Niet subsidiabele kosten

In ieder geval niet subsidiabel zijn de volgende kosten:

- het ontwikkelen van de aanvraag en het aanvragen van subsidie;
- andere kosten die vóór indiening van de aanvraag zijn gemaakt;
- inflatie en schommelingen in wisselkoers;
- omzetbelasting of andere soorten van belasting;
- accountantskosten;
- representatiekosten.

6. Aanvraag

6.1 Vereisten

Om een aanvraag voor subsidie in het kader van dit subsidieprogramma te kunnen indienen dient de aanvrager eerst een advies van RVO te hebben verkregen zoals beschreven in paragraaf 4.4 (advies naar aanleiding van concept note). Per openstelling kan een aanvrager maximaal 2 aanvragen indienen voor een subsidie in het kader van dit subsidieprogramma.

De aanvraag wordt ingediend met gebruikmaking van een daartoe op de website van RVO⁹ beschikbaar gesteld middel en voorzien van de daarin genoemde bijlagen.

De aanvraag wordt opgesteld in de Engelse taal en bevat in ieder geval:

- referentienummer van het ontvangen RVO-advies;
- land van de landenlijst (zie annex 1) waar de activiteiten zullen worden uitgevoerd;
- businessplan;
- begroting van de meerkosten als onderdeel van de totale kostenbegroting van de activiteit;
- door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen van de afgelopen 3 jaar.

Tevens moet de aanvrager verklaren dat hij op de hoogte is van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen over maatschappelijk verantwoord ondernemen en de ILO-Verklaring inzake fundamentele principes en rechten op het werk, en dat hij hiernaar handelt. Ook dient hij op de hoogte te zijn van de FMO-uitsluitingslijst¹⁰ en geen activiteiten uit te voeren die op deze lijst benoemd zijn.

⁹ <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/sdg-7-results>

¹⁰ <https://www.fmo.nl/exclusion-list>

De uiterste termijn voor het indienen van aanvragen in de eerste openstelling van dit subsidieprogramma is 27 september 2019, 12.00 uur Nederlandse tijd. Aanvragen, inclusief alle verplichte bijlagen, dienen op dit tijdstip door RVO te zijn *ontvangen*.

6.2 Herstelperiode

In het kader van de aanvraagprocedure wordt met nadruk gewezen op artikel 7, derde lid, van het Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken. Mocht een aanvraag onvolledig worden ingediend, dan kan de Minister vragen om een aanvulling. Als datum van ontvangst van de aanvraag zal vervolgens gelden de datum waarop de aanvraag is aangevuld. Indien een aanvraag pas in de laatste twee weken voor het verstrijken van de deadline wordt ingediend, loopt de aanvrager het risico dat de Minister geen toepassing zal geven aan zijn bevoegdheid om een aanvulling te vragen in verband met de tijd die is gemoeid met het controleren van alle aanvragen op volledigheid. In dat geval zal de aanvraag derhalve niet meer kunnen worden aangevuld, maar zal deze worden beoordeeld zoals zij primair is ingediend.

Korthedshalve verwijzen naar andere onderdelen van de aanvraag, websites of bijlagen is niet voldoende, tenzij in de aanvraagdocumenten uitdrukkelijk is aangegeven dat daarmee (geheel of gedeeltelijk) kan worden volstaan. Indien onderdelen van de aanvraagdocumenten niet worden ingevuld, loopt de aanvrager het risico op afwijzing van de aanvraag.

7. Beoordeling en verdeling beschikbare middelen

7.1 Beoordeling

Om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen dient de aanvraag te voldoen aan alle hiervoor, in het bijzonder in paragraaf 4 tot en met 6, opgenomen vereisten. Slechts de aanvragen die daaraan voldoen worden inhoudelijk beoordeeld op kwaliteit aan de hand van de in paragraaf 7.2 opgenomen criteria.

Ter ondersteuning van de beoordeling kan RVO activiteiten uitvoeren ter controle van de in de aanvraag gedane aannames en stellingnames. Tevens kan hierdoor informatie die nodig is voor een goede beoordeling van de kwaliteit van de aanvraag verzameld worden. Hiervoor kan RVO contact zoeken met de aanvrager en relevante stakeholders.

RVO kan tijdens de inhoudelijke beoordeling ook advies inwinnen bij externe experts. De Ambassades van het Koninkrijk der Nederlanden wordt altijd gevraagd om input voor de beoordeling van de aanvragen.

Verder zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht, het Subsidiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Subsidieregeling Ministerie van Buitenlandse Zaken 2006 onverkort van toepassing op de beoordeling van aanvragen en de uiteindelijke subsidieverstrekking. De aanvragen worden beoordeeld met inachtneming van deze regelgeving en overeenkomstig de maatstaven die in dit subsidieprogramma zijn neergelegd.

7.2 Inhoudelijke criteria

Aanvragen moeten in voldoende mate aan de inhoudelijke criteria voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie. Aanvragen zullen aan de hand van de beoordeling op onderstaande criteria en na toekenning van eventuele bonuspunten voor aanvragen in de focuslanden zoals aangegeven op de landenlijst, gerangschikt worden ten einde te kunnen bepalen welke aanvragen in aanmerking kunnen komen voor subsidie.

1. *Businessplan*
De kwaliteit en de verwachte haalbaarheid van het businessplan. Het plan belicht de financiële, management-, marketing- en technische aspecten van de activiteiten en maakt tevens duidelijk hoe de activiteiten na afloop van de subsidie zelfstandig voortgezet kunnen worden.
2. *Duurzaamheidsstrategie*
De kwaliteit en de verwachte haalbaarheid van de duurzaamheidsstrategie van de aanvrager wat betreft financiële, institutionele, milieu-, technische en sociale aspecten van de activiteit.
3. *Gevraagde subsidie in euro per aansluiting*
De gevraagde subsidie per aansluiting; de subsidie is overigens gemaximeerd op de totale begrote meerkosten omgeslagen over het geprognosticeerd aantal aansluitingen als gevolg van de activiteit.
4. *Verwachte impact*
 - a. Toename van het serviceniveau in vergelijking met de baseline en volgens het Multi-Tier Framework for Measuring Energy Access van ESMAP (zie annex 2) en

- b. (actuele) marktontwikkelingsfase volgens EAMD-scorecard.¹¹
5. *Internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO)*
De mate waarin de bedrijfsactiviteiten zijn gericht op het minimaliseren van negatieve impact en het vergroten van positieve impact op mens, milieu en maatschappij. Uitgangspunt hierbij zijn de OESO- richtlijnen.
 6. *Genderstrategie*
De mate waarin de activiteiten bijdragen aan gendergelijkheid (SDG 5).

7.3 Verdeling beschikbare middelen

Er zijn twee openstellingen voor subsidieaanvragen in het kader van dit Subsidieprogramma. Voor beide rondes is steeds € 11.250.000 beschikbaar. Dit bedrag is in beide rondes verdeeld over twee thema's. Voor subsidieverstrekking voor activiteiten gericht op toegang tot schoon koken met hernieuwbare energie is in beide rondes € 5.625.000 beschikbaar, voor subsidieverstrekking voor activiteiten gericht op toegang tot decentrale hernieuwbare elektriciteit eveneens in beide rondes € 5.625.000.

De beoordeling van de aanvragen en de toekenning en verdeling van de beschikbare middelen vindt plaats via een tender: van alle aanvragen die voldoen aan de maatstaven van deze beleidsregels, wordt de kwaliteit beoordeeld volgens de criteria opgenomen in paragraaf 7.2. Om in aanmerking te kunnen komen voor een subsidie, dient de kwaliteit van de aanvraag ten minste voldoende te zijn. De aanvragen worden vervolgens gerangschikt op basis van de uitkomsten van deze beoordeling. De aanvragen die het beste voldoen aan de criteria komen als eerste voor subsidie in aanmerking. De verdeling van de beschikbare middelen vindt derhalve plaats op grond van de kwaliteit van de ingediende aanvragen, waarbij de minister rekening houdt met een evenwichtige spreiding van de middelen over de landen op de landenlijst behorende bij dit subsidieprogramma (annex 1). Van de middelen die in totaal voor één van beide openstellingen beschikbaar zijn, wordt niet meer dan 40% ingezet voor subsidieverstrekking voor activiteiten in eenzelfde land van de landen op de landenlijst en wordt ten minste 25% ingezet voor subsidieverstrekking voor activiteiten in de focusregio's.

7.4 Puntenverdeling

In de onderstaande tabel staat per criterium de minimaal vereiste score om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie, het maximum aantal punten, de weegfactor en het aantal bonuspunten dat behaald kan worden. Exclusief de eventuele bonuspunten dient in elk geval een score van 60 punten te worden behaald om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie.

Criterium	Minimum score	Maximum score	Wegingsfactor	Totaal maximum
1. Business plan	4	10	2,5	25
2. Duurzaamheidsstrategie	4	10	1,5	15
3. Gevraagde subsidie in euro per aansluiting	4	10	3,0	30
4. Verwachte impact	4	10	2,0	20
5. IMVO	4	10	0,5	5
6. Genderstrategie	4	10	0,5	5
Subtotaal				100
7. Focuslanden bonus				20 (LDC) 10 (MIC)
Totaal (maximale) score				120

8. Verificatie van aansluitingen, voorschotverlening en subsidievaststelling

8.1 Uitgangspunten

Het subsidieprogramma hanteert de volgende uitgangspunten:

1. Voorschotten worden pas verleend nadat de met de gesubsidieerde activiteiten beoogde deelresultaten zijn bereikt.
2. Voorschotten worden pas verleend na onafhankelijke verificatie van de behaalde deelresultaten.
3. De ontvanger van de subsidie heeft enige flexibiliteit om de aanpak tussentijds te wijzigen zolang dit binnen de beoogde resultaten en het tijdsplan van de subsidieverleningsbeschikking blijft.

¹¹ https://energypedia.info/wiki/Market_Development_Scorecard

Het risico van het niet bereiken van de resultaten ligt hiermee aan de kant van de subsidieontvanger. Dit wijkt af van traditionele subsidieprogramma's waarbij de subsidieverstrekker en de subsidieontvanger de risico's gewoonlijk delen, zowel doordat daarbij een deel van de subsidie wordt betaald door middel van voorschotten vóórdat activiteiten zijn uitgevoerd, alsook doordat daarbij de subsidie meest gerelateerd is aan het uitgevoerd hebben van de activiteit (output) en niet zozeer aan het profijt voor de eindgebruiker (outcome). In het kader van dit subsidieprogramma is de verantwoordelijkheid voor de voorfinanciering van de activiteiten die nodig zijn om toegang tot energie te bieden, die van de subsidieontvanger. Daar staat tegenover dat de subsidieontvanger ruimte heeft om wijzigingen aan te brengen in zijn aanpak met inachtneming van het bepaalde in de subsidieverleningsbeschikking, indien en voor zover het gaat om wijzigingen die niet tot een ander oordeel over de aanvraag zouden hebben geleid indien zij deel hadden uitgemaakt van de aanvraag die is gehonoreerd.

Voor activiteiten met 'mini-grids' geldt als uitzondering op het eerste uitgangspunt dat al een voorschotverzoek gedaan kan worden na de oplevering van de installatie, en dus niet pas na de realisatie van de aansluiting. Voor dit subsidieprogramma geldt als mini-grid een decentraal distributienetwerk voor elektriciteit met een eigen kleinschalige hernieuwbare-elektriciteitsopwekking.

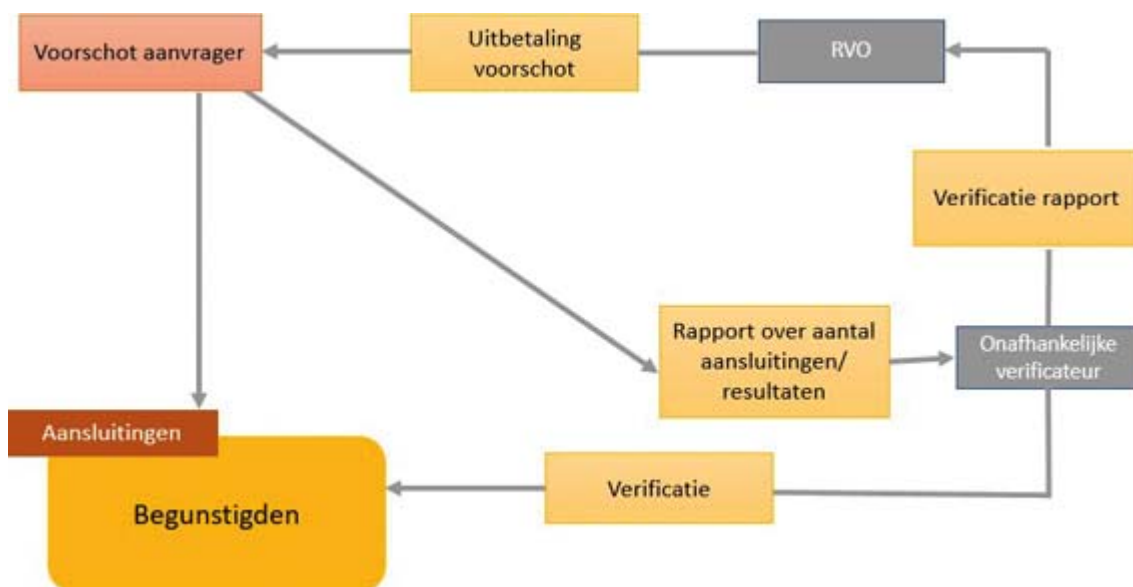
8.2 Verificatie van aansluitingen en voorschotverlening

In de subsidieverleningsbeschikkingen zullen verplichtingen worden opgenomen over de verificatie van aansluitingen in verband met de voorschotverlening. Hiervan zal een verificatieprotocol onderdeel uitmaken. Nadat de subsidie is verleend, zal de door RVO benoemde onafhankelijke verificateur in samenwerking met de subsidieontvanger het verificatieprotocol nader afstemmen.

Ten behoeve van een eenduidige dataverzameling worden subsidieontvangers verplicht een door RVO beschikbaar gestelde digitale applicatie te gebruiken voor het vastleggen van de resultaten (op huishoudniveau).

Subsidieontvangers kunnen voorschotten aanvragen gedurende de looptijd van de activiteiten. Alvorens tot voorschotverlening wordt overgegaan, zal de verificateur verifiëren dat de aansluitingen die door de subsidieontvanger worden gerapporteerd en waarvoor een voorschotverzoek aan RVO wordt gedaan, daadwerkelijk zijn gerealiseerd en voldoen aan het bepaalde in de beschikking, zoals serviceniveau (tier), doelgroep.

Figuur 1 illustreert de verificatiecyclus.

Figuur 1.

8.3 Jaarlijkse evaluatie

In de subsidieverleningsbeschikking wordt tevens als verplichting opgenomen dat de subsidieontvanger jaarlijks informatie verstrekt over de voortgang van de activiteiten ten opzichte van de in de aanvraag beoogde resultaten. Deze rapportages worden benut voor de jaarlijkse evaluatie die RVO uitvoert van de voortgang van de activiteiten en de behaalde resultaten.

Aan de hand van de evaluatie wordt jaarlijks per subsidie gezien of er sprake is van een afwijking van meer dan 25% ten aanzien van de in de subsidieverleningsbeschikking opgenomen jaarlijkse mijlpalen voor de te behalen resultaten. In de gevallen waarin daarvan sprake is, wordt beoordeeld of het kennelijk te verwachten is dat er sprake zal zijn van een afwijking van meer dan 25% ten opzichte van de met de gesubsidieerde activiteiten te behalen doelstelling (het totaal aantal te realiseren aansluitingen) aan het einde van het subsidietijdvak. Als gevolg van deze jaarlijkse evaluatie kan het in de subsidieverleningsbeschikking vermelde maximale subsidiebedrag worden:

- verlaagd, indien de evaluatie uitwijst dat de doelstelling van de activiteiten (dat wil zeggen het aantal gerealiseerde aansluitingen) aan het einde daarvan niet behaald zal worden voor meer dan 25%;
- verhoogd, na een oproep onder alle subsidieontvangers van de betreffende openstelling, om aan te tonen dat de doelstelling van hun activiteiten met meer dan 25% zal worden overschreden binnen het subsidietijdvak.

8.4 Subsidievaststelling

De subsidieontvanger dient na afloop van de subsidieperiode een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in met daarbij een controleverklaring van een onafhankelijke accountant die de daadwerkelijk gemaakte kosten en meerkosten van de activiteiten heeft gecontroleerd.

9. Afwijzingsgronden

Naast het bepaalde in artikel 4:35 van de Algemene wet bestuursrecht wordt een aanvraag voor subsidie afgewezen als er niet (in voldoende mate) wordt voldaan aan het bepaalde in dit subsidieprogramma of indien het voor het thema waarop de aanvraag in hoofdzaak betrekking heeft beschikbare budget ontoereikend is.

10. Handhaving

RVO zal een steekproefsgewijze controle uitvoeren op het correcte gebruik van de subsidie waarbij op grond van de afgegeven beschikkingen wordt gecontroleerd op rechtmatigheid en doelmatigheid van de uitgaven. De subsidieontvanger heeft de plicht om RVO te informeren zodra hij niet (geheel) aan de verplichtingen van de subsidie kan voldoen en/of de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet (geheel) kan uitvoeren.

11. Verplichtingen

In de subsidiebeschikking wordt de verplichting opgenomen dat meegewerkt moet worden aan verificatie, monitoring en effectmeting door RVO aangaande de activiteiten waarvoor subsidie is verstrekt. Ook zal een verplichting worden opgenomen volgens wel de subsidieontvanger de principes van digitale ontwikkeling¹² dient na te leven omdat er sprake zal zijn van privacygevoelige informatie in de uitvoering van de activiteiten (onder andere gegevens van arme huishoudens).

12. Administratieve lasten

Ter verantwoording van de administratieve lasten waarmee de subsidieaanvrager te maken krijgt is een toets uitgevoerd volgens een standaard kostenmodel. Daarbij is rekening gehouden met de indiening van een aanvraag voor subsidie, de beheerfase, de vaststelling van de subsidie en eventuele bezwaar- en beroepsprocedures. Uit de berekening blijkt dat het totale percentage administratieve lasten ten opzichte van het totaal beschikbare subsidiebudget 4,8% bedraagt.

Annex 1: Landenlijst

- Bangladesh
- Burkina Faso *
- Ethiopië *
- Gambia
- India
- Kenia *
- Mali *
- Mozambique
- Niger *
- Nigeria *

¹² <https://digitalprinciples.org/>

- Oeganda *
- Rwanda
- Senegal *
- Soedan *
- Tanzania
- Tsjaad *
- Zuid-Soedan *

* De overwegingen uit de Kamerbrief van 14 december 2018¹³ hebben geleid tot deze focuslanden voor internationale samenwerking. Aanvragen voor subsidie op deze landen komen bij de beoordeling in aanmerking voor extra punten.

Annex 2: Multi-Tier Framework for Measuring Energy Access of ESMAP

a. Multi-Tier Framework for Electricity

Table 1.

TABLE ES.1

Multi-tier Matrix for Access to Household Electricity Supply

		TIER 0	TIER 1	TIER 2	TIER 3	TIER 4	TIER 5
ATTRIBUTES	1. Capacity	Power ¹	Very Low Power Min 3 W	Low Power Min 50 W	Medium Power Min 200 W	High Power Min 800 W	Very High Power Min 2 kW
		AND Daily Capacity	Min 12 Wh	Min 200 Wh	Min 1.0 kWh	Min 3.4 kWh	Min 8.2 kWh
		OR Services	Lighting of 1,000 Imhrs per day and phone charging	Electrical lighting, air circulation, television, and phone charging are possible			
	2. Duration	Hours per day	Min 4 hrs	Min 4 hrs	Min 8 hrs	Min 16 hrs	Min 23 hrs
		Hours per evening	Min 1 hrs	Min 2 hrs	Min 3 hrs	Min 4 hrs	Min 4 hrs
	3. Reliability					Max 14 disruptions per week	Max 3 disruptions per week of total duration < 2 hours
	4. Quality					Voltage problems do not affect the use of desired appliances	
	5. Affordability				Cost of a standard consumption package of 365 kWh per annum is less than 5% of household income		
	6. Legality					Bill is paid to the utility, prepaid card seller, or authorized representative	
	7. Health and Safety					Absence of past accidents and perception of high risk in the future	

¹The minimum power capacity ratings in watts are indicative, particularly for Tier 1 and Tier 2, as the efficiency of end-user appliances is critical to determining the real level of capacity, and thus the type of electricity services that can be performed.

Table 2.

Criterion	Rigour of assessment
1. Capacity	Full
2. Duration	Full
3. Reliability	Light
4. Quality	Full
5. Affordability	Light

¹³ BZDOC-1235421577-13, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/12/14/kamerbrief-over-theories-of-change-en-geografische-focus-ontwikkelingssamenwerking>

Criterion	Rigour of assessment
6. Legality	Full
7. Health and Safety	Full

N.B. 'light': a narrative reasonably explaining the criterion is respected.

b. Multi Trier Framework for clean and efficient cooking

Each stove type that is distributed under the SDG 7 RESULTS needs to comply with the standards set under Tier 2 for each MTF attribute. For the attributes: cooking exposure, cookstove efficiency and safety, SDG 7 Results refers to the ISO lab testing standard and voluntary performance targets. In the first tender compliance with the ISO-IWA 11-2012 standards is **requested**, organizations are **encouraged** to test their stoves according to the new **ISO/TC 285**. For the second tender compliance with the new **ISO/TC 285** standards can become mandatory depending on the adequate availability of testing facilities compliant with the new standards. For charcoal stoves, an exception is made regarding the attribute exposure: the emissions on CO will be acceptable at tier 1 level.

The attributes convenience, affordability and fuel availability, are considered 'soft' attributes. The applicant will be asked to specify the proposed product according to the MTF standards in a narrative manner. At the full proposal the applicant will be asked to provide a test certificate for each stove type to be sold under the SDG 7 RESULTS for the attributes measured through the ISO lab testing standard and voluntary performance targets. If the applicant wishes to add products during the execution of the SDG 7 RESULTS, this can be accepted after RVO received and approved the test certificate for the product as well as the explanation on the 'soft' attributes.

Table 3. Multi-tier matrix for household access to clean cooking (in line with ISO-IWA 11:2012 voluntary performance targets)

		Tier 0	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Tier 4	Tier 5
Cooking Exposure	ISO voluntary performance targets High power PM (mg/MJd) High power CO (g/MJd)	>979 >16	≤979 ≤16	≤386 ≤11	≤168 ≤9	≤41 ≤8	
Cookstove Efficiency	ISO voluntary performance targets high power thermal efficiency %	< 15%	≥15%	≥25%	≥35%	≥45%	
Convenience	Fuel acquisition and preparation time (hours per week)	≥7		<7	<3	<1.5	<0.5
	Stove preparation time (minutes per meal)	≥15		<15	<10	<5	<2
Safety	ISO voluntary performance targets (score)	<45	≥45	≥75	≥88	≥95	
Affordability		Fuel cost ≥ 5% of household expenditure (income)				Fuel cost <5% of household income	
Fuel availability		Primary fuel available less than 80% of the year				Available 80% of the year	Readily available throughout the year

Table 4. Multi-tier matrix for household access to clean cooking (in line with ISO/TC 285 voluntary performance targets)

		Tier 0	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Tier 4	Tier 5
Cooking Exposure	ISO voluntary performance targets PM2.5 (mg/MJd) CO (g/MJd)	>1030 >18.3	≤1030 ≤18.3	≤481 ≤11.5	≤218 ≤7.2	≤62 ≤4.4	≤5 ≤3.0
Cookstove Efficiency	ISO voluntary performance targets	≤10%	>10%	>20%	>30%	>40%	>50%
Convenience	Fuel acquisition and preparation time (hours per week)	≥7		<7	<3	<1.5	<0.5
	Stove preparation time (minutes per meal)	≥15		<15	<10	<5	<2

		Tier 0	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Tier 4	Tier 5
Safety	ISO voluntary performance targets	<60	≥60	≥68	≥77	≥86	≥95
Affordability		Fuel cost ≥ 5% of household expenditure (income)				Fuel cost <5% of household income	
Fuel availability		Primary fuel available less than 80% of the year				Available 80% of the year	Readily available throughout the year

Table 5.

Criterion	Rigour of assessment
1. Cooking exposure	Full
2. Cookstove efficiency	Full
3. Convenience	Light
4. Safety	Full
5. Affordability	Light
6. Fuel availability	Light

NB 'light': a narrative reasonably explaining the criterion is respected.

Annex 3 Corporate rates

World Part	Country	City	ISO code	Currency	Corporate rate valid from	Corporate rate
-	-	-	SDR	Special Drawing Rights IMF	31-12-2018	1.2
Eastern Europe	Albania	Tirana	ALL	Lek	31-12-2018	0.00795
Eastern Europe	Armenia	Yerevan	AMD	Dram	31-12-2018	0.00178
Eastern Europe	Azerbaijan	Baku	AZN	New Manat	31-12-2018	0.506
Eastern Europe	Bosnia and Herzegovina	Sarajevo	BAM	Mark	31-12-2018	0.51129
Eastern Europe	Bulgaria	Sofia	BGN	Lev	31-12-2018	0.51129
Eastern Europe	Croatia	Zagreb	HRK	Kuna	31-12-2018	0.134
Eastern Europe	Czech Republic	Prague	CZK	Kroon	31-12-2018	0.0389
Eastern Europe	Georgia	Tbilisi	GEL	Lari	31-12-2018	0.336
Eastern Europe	Hungary	Budapest	HUF	Forint	31-12-2018	0.00309
Eastern Europe	Kazakhstan	Astana	KZT	Tenge	31-12-2018	0.00237
Eastern Europe	Kyrgyzian Rep.	Bishkek	KGS	Som	31-12-2018	0.0125
Eastern Europe	Macedonia	Skopje	MKD	Denar	31-12-2018	0.0163
Eastern Europe	Moldova	Bucharest (Chisinau)	MDL	Leu	31-12-2018	0.0513
Eastern Europe	Romania	Bucharest	RON	Leu	31-12-2018	0.215
Eastern Europe	Russia	Moscow	RUB	Roebel	31-12-2018	0.0127
Eastern Europe	Serbia	Belgrade	RSD	Dinar	31-12-2018	0.00847
Eastern Europe	Turkey	Ankara	TRY	Lira	31-12-2018	0.138
Eastern Europe	Ukraine	Kiev	UAH	Gryvna	31-12-2018	0.031
Eastern Europe	Uzbekistan	Moscow (Tashkent)	UZS	Som	31-12-2018	0.00011
Middle East	Algeria	Algiers	DZD	Dinar	31-12-2018	0.00728
Middle East	Bahrain	Kuwait (Bahrain)	BHD	Dinar	31-12-2018	2.29
Middle East	Egypt	Kairo	EGP	Pond	31-12-2018	0.0484
Middle East	Iran	Tehran	IRR	Rial	31-12-2018	0.0000111
Middle East	Iraq	Baghdad	IQD	Dinar	31-12-2018	0.000722
Middle East	Israel	Tel Aviv	ILS	Shekel	31-12-2018	0.236
Middle East	Jordan	Amman	JOD	Dinar	31-12-2018	1.21
Middle East	Kuwait	Kuwait	KWD	Dinar	31-12-2018	2.85
Middle East	Lebanon	Beirut	LBP	Pond	31-12-2018	0.000568
Middle East	Libya	Tripoli	LYD	Dinar	31-12-2018	0.622
Middle East	Morocco	Rabat	MAD	Dirham	31-12-2018	0.0911
Middle East	Oman	Muscat	OMR	Rial	31-12-2018	2.24

World Part	Country	City	ISO code	Currency	Corporate rate valid from	Corporate rate
Middle East	Qatar	Doha	QAR	Riyal	31-12-2018	0.235
Middle East	Saudi Arabia	Riyadh	SAR	Riyal	31-12-2018	0.23
Middle East	Syria	Damascus	SYP	Pond	31-12-2018	0.00166
Middle East	Tunisia	Tunis	TND	Dinar	31-12-2018	0.313
Middle East	United Arab Emirates	Abu Dhabi	AED	Dirham	31-12-2018	0.234
North Africa	Cape Verde	Dakar (Praia)	CVE	Escudo	31-12-2018	0.00909
North Africa	Djibouti	Addis Ababa (Djibouti)	DJF	Frank	31-12-2018	0.00483
North Africa	Eritrea	Asmara	ERN	Nafka	31-12-2018	0.0571
North Africa	Ethiopia	Addis Ababa	ETB	Birr	31-12-2018	0.0312
North Africa	Gambia	Dakar (Banjul)	GMD	Dalasy	31-12-2018	0.0176
North Africa	Ghana	Accra	GHS	Cedi	31-12-2018	0.181
North Africa	Guinea (Conakry)	Dakar (Conakry)	GNF	Frank	31-12-2018	0.000951
North Africa	Mauretanie	Dakar (Nouakchott)	MRO	Ouaguiya	31-12-2017	0.00232
North Africa	Mauretanie	Dakar (Nouakchott)	MRU	Ouaguiya	31-12-2018	0.024
North Africa	Nigeria	Abuja	NGN	Naira	31-12-2018	0.0028
North Africa	Sierra Leone	Accra (Freetown)	SLL	Leone	31-12-2018	0.000103
North Africa	Southern Sudan	Juba	SSP	Pond	31-12-2018	0.00669
North Africa	Sudan	Khartoum	SDG	Pond	31-12-2018	0.0293
North Africa	Yemen	Sana'a	YER	Riyal	31-12-2018	0.00343
North America	Aruba	Oranjestad	AWG	Gulden	31-12-2018	0.481
North America	Barbados	Port of Spain (Bridgetown)	BBD	Dollar	31-12-2018	0.429
North America	Belize	Mexico (Belize City)	BZD	Dollar	31-12-2018	0.429
North America	Bermuda Islands	London (Hamilton)	BMD	Dollar	31-12-2018	0.857
North America	Canada	Ottawa	CAD	Dollar	31-12-2018	0.661
North America	Cuba	Havana	CUC	Peso	31-12-2018	0.857
North America	Dominican Rep.	Santo Domingo	DOP	Peso	31-12-2018	0.0172
North America	Guyana	Paramaribo (Georgetown)	GYD	Dollar	31-12-2018	0.00413
North America	Haiti	Santo Domingo (Port au Prince)	HTG	Gourde	31-12-2018	0.0127
North America	Jamaica	Kingston	JMD	Dollar	31-12-2018	0.0063
North America	Leeward Islands	Port of Spain (Windward-eil.)	XCD	Dollar	31-12-2018	0.317
North America	Mexico	Mexico	MXN	Peso	31-12-2018	0.0455
North America	Ned. Antilles	Willemstad	ANG	Gulden	31-12-2018	0.466
North America	Suriname	Paramaribo	SRD	Dollar	31-12-2018	0.115
North America	Trinidad & Tobago	Port of Spain	TTD	Dollar	31-12-2018	0.129
North America	United States of America	Washington	USD	Dollar	31-12-2018	0.85
South Africa	Angola	Luanda	AOA	Kwanza	31-12-2018	0.00286
South Africa	Botswana	Pretoria (Gaborone)	BWP	Pula	31-12-2018	0.0814
South Africa	Burundi	Bujumbura	BIF	Frank	31-12-2018	0.000486
South Africa	Congo	Kinshasa	CDF	Frank	31-12-2018	0.000529
South Africa	Fcfa Zone (Center / East)	div.	XAF	Frank	31-12-2018	0.00152449
South Africa	Fcfa Zone (West)	div.	XOF	Frank	31-12-2018	0.00152449
South Africa	Kenya	Nairobi	KES	Shilling	31-12-2018	0.00851
South Africa	Madagascar	Dar es Salaam (Antananarivo)	MGA	Ariary	31-12-2018	0.00026
South Africa	Malawi	Lusaka (Blantyre)	MWK	Kwacha	31-12-2018	0.0012
South Africa	Mauritius	Dar es Salaam (Port Louis)	MUR	Rupiah	31-12-2018	0.0252
South Africa	Mozambique	Maputo	MZN	Metical	31-12-2018	0.0144
South Africa	Namibia	Windhoek	NAD	Dollar	31-12-2018	0.0602
South Africa	Rwanda	Kigali	RWF	Frank	31-12-2018	0.00098
South Africa	Seychelles	Nairobi (Mahe)	SCR	Rupiah	31-12-2018	0.0635
South Africa	South Africa	Pretoria	ZAR	Rand	31-12-2018	0.0603

World Part	Country	City	ISO code	Currency	Corporate rate valid from	Corporate rate
South Africa	Tanzania	Dar es Salaam	TZS	Shilling	31-12-2018	0.000375
South Africa	Uganda	Kampala	UGX	Shilling	31-12-2018	0.000229
South Africa	Zambia	Lusaka	ZMW	New Kwacha	31-12-2018	0.0836
South America	Argentina	Buenos Aires	ARS	Peso	31-12-2018	0.0277
South America	Bolivia	La Paz	BOB	Bolivanos	31-12-2018	0.125
South America	Brazil	Brasilia	BRL	Real	31-12-2018	0.21
South America	Chili	Santiago de Chile	CLP	Peso	31-12-2018	0.0013
South America	Colombia	Bogota	COP	Peso	31-12-2018	0.000292
South America	Costa Rica	San Jose	CRC	Colon	31-12-2018	0.00151
South America	Guatemala	Guatemala	GTQ	Quetzal	31-12-2018	0.114
South America	Honduras	San Jose (Tegucigalpa)	HNL	Lempira	31-12-2018	0.0358
South America	Nicaragua	Managua	NIO	Oro	31-12-2018	0.0269
South America	Panama	Panama	PAB	Balboa	31-12-2018	0.857
South America	Paraguay	Asuncion	PYG	Guarani	31-12-2018	0.000148
South America	Peru	Lima	PEN	Nuevo Sol	31-12-2018	0.261
South America	Uruguay	Montevideo	UYU	Peso	31-12-2018	0.0269
South America	Venezuela	Caracas	VEF	Bolivar Fuerte	31-12-2017	0.0000503
South America	Venezuela	Caracas	VES	Bolivar Soberano	22-3-2019	0.00027
South Asia	Afganistan	Kabul	AFN	Afghani	31-12-2018	0.0118
South Asia	Australia	Canberra	AUD	Dollar	31-12-2018	0.628
South Asia	Bangladesh	Dhaka	BDT	Taka	31-12-2018	0.0103
South Asia	Bhutan	New Delhi (Thimbu)	BTN	Rupee	31-12-2018	0.0122
South Asia	Brunei	Singapore (Seria)	BND	Dollar	31-12-2018	0.628
South Asia	China	Beijing	CNY	Ren Min Bi	31-12-2018	0.126
South Asia	Fiji Islands	Wellington (Suva)	FJD	Dollar	31-12-2018	0.413
South Asia	Hong Kong	Hong Kong	HKD	Dollar	31-12-2018	0.109
South Asia	India	New Delhi	INR	Rupee	31-12-2018	0.0123
South Asia	Indonesia	Jakarta	IDR	Rupiah	31-12-2018	0.0000588
South Asia	Japan	Tokyo	JPY	Yen	31-12-2018	0.00771
South Asia	Laos	Vientiane	LAK	Kip	31-12-2018	0.000102
South Asia	Malaysia	Kuala Lumpur	MYR	Ringgit	31-12-2018	0.209
South Asia	Maldives	Malé	MVR	Rufiyaa	31-12-2018	0.0556
South Asia	Mongolia	Ulaanbaatar	MNT	Tugrik	31-12-2018	0.000349
South Asia	Myanmar	Bangkok (Yangon)	MMK	Kyat	31-12-2018	0.00058
South Asia	Nepal	New Delhi (Kathmandu)	NPR	Rupee	31-12-2018	0.00764
South Asia	New Caledonia	Wellington (Noumea)	XPF	Frank	31-12-2018	0.00838
South Asia	New Zealand	Wellington	NZD	Dollar	31-12-2018	0.573
South Asia	Pakistan	Islamabad	PKR	Rupee	31-12-2018	0.00702
South Asia	Papua New Guinea	Canberra (Port Moresby)	PGK	Kina	31-12-2018	0.266
South Asia	Philippines	Manila	PHP	Peso	31-12-2018	0.0161
South Asia	Samoa	Wellington (Apia)	WST	Tala	31-12-2018	0.328
South Asia	Singapore	Singapore	SGD	Dollar	31-12-2018	0.629
South Asia	South Korea	Seoul	KRW	Won	31-12-2018	0.000771
South Asia	Sri Lanka	Colombo	LKR	Rupee	31-12-2018	0.00532
South Asia	Taiwan	Taipei	TWD	Dollar	31-12-2018	0.0279
South Asia	Thailand	Bangkok	THB	Baht	31-12-2018	0.0263
South Asia	Tonga	Wellington (Nuku 'Alofa)	TOP	Panga	31-12-2018	0.377
South Asia	Vietnam	Hanoi	VND	Dong	31-12-2018	0.0000368
Western Europe	Belarus	Warsaw (Minsk)	BYN	Roebel	31-12-2018	0.418
Western Europe	Denmark	Copenhagen	DKK	Kroon	31-12-2018	0.134
Western Europe	Gibraltar	Gibraltar	GIP	Pond	31-12-2018	1.1
Western Europe	Iceland	Oslo (Reijkjavik)	ISK	Kroon	31-12-2018	0.00804
Western Europe	Norway	Oslo	NOK	Kroon	31-12-2018	0.103
Western Europe	Poland	Warsaw	PLN	Zloty	31-12-2018	0.234

World Part	Country	City	ISO code	Currency	Corporate rate valid from	Corporate rate
Western Europe	Sweden	Stockholm	SEK	Kroon	31-12-2018	0.0941
Western Europe	Switzerland	Bern	CHF	Frank	31-12-2018	0.874
Western Europe	United Kingdom	London	GBP	Pond	31-12-2018	1.1